

Navn: Dane økse

Et af vikingetidens mest frygtede og berygtede våben. Vi ser ofte at stormænd og konger foretrak dette våben og at det har været brugt som et status symbol. Samtidigt lader det til at den har været forbeholdt eliten af krigere

I brug: Våbnets styrke og kraft ses tydeligt på Bayeux tapetet. Her ser man en mand med Dane økse fælde en hest med ét hug til hovedet. Andre steder fortælles det at øksen kan dele en mand i to, fra pande til midtbryst. Det, der gør Dane øksen til et så effektivt et våben, skyldes dens udformning og vægt. Hovedet er sat for enden af skaftet. Dette giver en vægtfordeling, som gør at den vil bide sig igen næsten alt. Øksen er samtidig god at betjene og ændre nemt sin bane igennem luften, der gør dens hug

svært at forudsige for modstanderen. Fjendens skjoldmur måtte se sig knust under Dane øksens hug og man kan derfor forestille sig at den ofte har været brugt sådanne.

I de Saksiske krøniker har vi et andet eksempel på øksens kraft. Her berettes om slaget ved Stamford brights hvorledes en nordmand med en Dane økse i hænderne skulle ha holdt hele den saksiske hær på afstand. Det fortælles at han placerede sig midt på broen og dræbte 40 mand før hæren nåede til ham.

Dane øksen har også været brugt status symbol, her ser vi at økserne kan være indlagt med sølv og kopper på siderne af øksehovedet. Et eksempel her er øksehovedet fra Over Hornbæk ved Randers. Dane øksen er højst sandsynligt blevet til et status symbol på grund af dens frygtindgydende evner på slagmarken.

Fakta: øksens æg varierer mellem 15 cm. og helt op til 30 cm. Skæftets længde har ligeledes varieret imellem 100 cm. til 150 cm. Den byzantinske kejser opbyggede et vagtkorps bestående af vikinger, de så kaldte Væringjar (Varangians) og her ser vi en skæfte længe helt op til 180 cm. Dette er dog ikke normalen. Vægten på øksehovederne ligger imellem 1-2 kg og er lavet af jern med indlagt stål æg. Få er også dekoreret med indlagt sølv og kopper. Skæftet oftest i ask og eg. Navnet Dane økse stammer fra dem, der var kendt for at

bruge den, altså danerne (danskerne) og var i brug fra vikingetiden og hele vejen op igennem middelalderen. Undervejs ændres den dog og tager form som en hellebard, men helt op i det 16. århundrede forbliver udseendet i Irland og Skotland.

Skole opgaver:

- Skriv en fortælling hvor Dane øksen er opdrejningspunktet.
- Hvordan skal man forholde sig til kilderne, taler de altid sandt?
- Kan du finde navn på andre økse typer?
- Lav en tegning, f.eks. af nordmanden fra stamford brights
- Hvordan kunne man hjælpe en såret kriger?
- Hvad fordele og ulemper er der ved Dane øksen i krig?
- Hvad forskel er der på krig dengang og i dag?
- Har du selv arbejdet med økse?